

developing effective intercultural communication in clearly conveying intended information to employees of different cultural orientations and ensuring unity of goals and objectives.

Keywords: communications, features, interaction, management, information.

Стаття надійшла до редакції 05.04.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Кривобок К. В., Котельникова Ю. М., Кінас І. О. Міжкультурні особливості в процесі управлінських комунікацій. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2023. № 1-2. С. 18-24.

Kryvobok K., Kotelnikova I., Kinas I. Intercultural features in the management communication process. Actual problems of innovative economy and law. 2023. No. 1-2, pp. 18-24.

УДК 332.72; JEL classification: R30;

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2023-1-4>

БІЛЕЦЬКИЙ Ігор Васильович, кандидат технічних наук, проректор, старший науковий співробітник, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова, <https://orcid.org/0000-0002-4125-3931>

ЖИТЛОВА НЕРУХОМІСТЬ: НАСЛІДКИ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Білецький І.В. Житлова нерухомість: наслідки військової агресії.

У статті проаналізовано основні наслідки воєнної агресії для житлової нерухомості в Україні. Здійснено аналіз прямих втрат: їх сукупної оцінки та динаміки зміни протягом року війни, який показав, що загальна сума задокументованих прямих збитків склала \$143,8 млрд у вартості відшкодування. Ці збитки стосуються житлової та нежитлової нерухомості, а також іншої інфраструктури. Встановлено, що масові обстріли міст призводять до значних руйнувань житлового фонду в містах, особливо тих, які розташовані неподалік від лінії фронту. За попередніми оцінками, за станом на червень 2022 р. у 23 населених пунктах у результаті бойових дій було пошкоджено або зруйновано понад 50% від усього житлового фонду. Проведено оцінювання прямих втрат за типом майна, яке показало, що найбільше від загального обсягу прямих втрат становлять втрати житлових будівель – 37,3%. Проаналізовано кількість частково пошкоджених або повністю зруйнованих об'єктів житлового фонду у розрізі регіонів України. Так, руйнування або пошкодження зазнали близько 136,0 тис. житлових будинків, серед яких 136,0 тис. приватних будинків, 17,6 тис. – багатоквартирних і 302 гуртожитки. За оцінками, на території України було пошкоджено або зруйновано житлові будівлі на площі 83,1 млн м², що становить 8,2% від загальної площі житлового фонду. Наголошено на тому, що руйнування житлової нерухомості є дуже серйозною проблемою, оскільки мешканці цих міст змушені шукати нові місця для проживання, а відновлення житлового фонду потребує багато часу та коштів. Для вирішення цієї проблеми можна використовувати різні підходи, включаючи державну підтримку для відновлення житлового фонду, залучення іноземних інвестицій, розроблення нових містобудівних проєктів та ін. Відзначено, що за підрахунками фахівців, у крайньому випадку, для повного відновлення житлового фонду потрібно від 3 до 5 років, але лише за умови наявності всіх необхідних ресурсів. Проблема не обмежується лише грошми, оскільки також потрібно багато будівельників і будівельних матеріалів, які раніше не вироблялися або не імпортувалися в таких обсягах. Питання фінансування відновлення житлового фонду залишається актуальним. Наразі на ремонті відновлення понад 11 тис. об'єктів виділено державні кошти, що становить лише 13% від необхідної суми.

Ключові слова: нерухомість, житлова нерухомість, воєнна агресія, внутрішньо переміщені особи, тимчасове житло.

Постановка проблеми. 24 лютого 2022 р. російська федерація розпочала широкомасштабну війну проти України, яка стала найбільшим воєнним конфліктом на європейському континенті після Другої світової війни. Противник використовує ті самі методи ведення бойових дій, які були використані раніше в Сирії та Чечні: невибіркове застосування артилерії та ракетних обстрілів проти міст і критичних інфраструктурних об'єктів. Це призвело до великої кількості жертв серед мирного населення та значних руйнувань на всій території країни. Особливо значних руйнувань зазнала житлова нерухомість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням наслідків воєнних дій для країни загалом і для житлової нерухомості зокрема, як правило, займаються науково-

дослідні установи, відповідні міністерства тощо. Проте Україна вже має досвід у боротьбі з наслідками воєнних дій, зокрема йдеться про події на сході країни 2014 р., результатом яких стали проблеми з житлом для внутрішньо переміщених осіб. Сучасні проблеми із забезпечення внутрішньо переміщених осіб житлом розглядають у своїх працях А. Бобкова, А. Волкова, Г. Виноградова, І. Данилова, М. Кобець [1, 3-5, 7]. Питання реформування державної житлової політики України у воєнний і повоєнний періоди порушує С. Комнатний С. [8, 9]. Проблеми формування та ефективного використання соціального житлового фонду України в умовах повномасштабної війни присвятили свої дослідження Т. Васильців, У. Іванюк, Х. Беспалюк [2]. Перспективи відновлення житлового

будівництва у воєнний і повоєнний час розглядають І. Чернова, О. Ємельянова, А. Гончаренко [11]. Проте, попри достатньо велику кількість досліджень, війна й досі триває, тому актуальність цієї тематики не викликає сумнівів, а отже існує необхідність подальшого вивчення цих питань.

Мета статті: проаналізувати основні наслідки воєнної агресії для житлової нерухомості в Україні.

Виклад основного матеріалу. За станом на червень 2022 р. офіційно зафіксовано 4 432 загиблих і 5 499 поранених серед українців, а також багато загиблих дітей. Інформація про жертви на окупованих територіях та серед українських військовослужбовців може бути неповною. Бойові дії тривають у десяти областях країни, а міста, які найбільше постраждали, – Маріуполь, Харків, Чернігів, Северодонецьк, Лисичанськ, Суми, Рубіжне, Ізюм, Миколаїв і Бахмут. Ця війна має дуже серйозні наслідки для мирного населення та інфраструктури України [6].

Активні бойові дії на значній території України, велика кількість пошкоджень і руйнувань, постійні зміни лінії фронту та відсутність фізичного доступу до багатьох населених пунктів ускладнюють можливість детального та повного оцінювання пошкоджень і руйнувань, а також визначення фінансової вартості втрачених активів в Україні. На початку повномасштабної окупації ворогом було захоплено 43 300 км², що становить 7% української території. Зараз площа, яка перебуває поза контролем, більша в 2,9 рази і складає понад 20% від загальної площі України. Однак застосування непрямих методів оцінювання дозволяє зробити попередні розрахунки щодо загального обсягу та структури прямих втрат фізичних активів (житлових і нежитлових будівель, об'єктів інфраструктури) та непрямих втрат економіки у різних галузях.

На лютий 2023 р., через рік після початку війни, було зафіксовано загальну суму прямих збитків, які були задокументовані, і становили понад \$143,8 млрд у вартості відшкодування. Ці збитки стосуються житлової та нежитлової нерухомості, а також іншої інфраструктури (рис. 1).

Продовження вторгнення російської федерації 2022 р. і на початку 2023 р. стало причиною збільшення вартості завданих пошкоджень, включаючи ракетні удари по енергетичній інфраструктурі та обстріли міст і селищ на півдні та сході України. Цивільно-військові адміністрації та міністерства проводять регулярний моніторинг завданих втрат

з вересня 2022 р. до лютого 2023 р., щоб постійно оцінювати стан збитків від російської агресії. За практично півроку, з 1 вересня 2022 р., Україна зазнала понад \$18,4 млрд збитків для своїх активів.

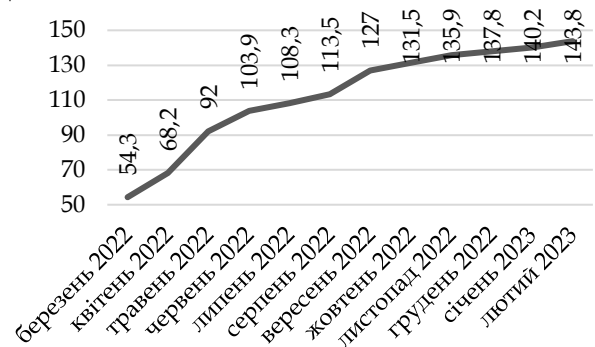

Рис. 1. Динаміка сукупної оцінки прямих втрат економіки України, \$ млрд
Джерело: Київська школа економіки [6].

Серйозний ріст суми збитків спостерігається у житловому секторі, який збільшився до \$53,6 млрд за останні три місяці. Крім того, серед трьох найбільш постраждалих сфер є інфраструктура зі збитками \$36,2 млрд, а також промисловість і підприємства, що зазнали пошкоджень, зі збитками \$11,3 млрд. Росія також зруйнувала та пошкодила багато освітніх закладів, у яких навчались українці, а також учні та студенти з інших країн, що призвело до збитків на суму \$8,9 млрд. Збитки, завдані земресурсам та АПК за період активної фази воєнної агресії з 24 лютого 2022 р., оцінюються на суму \$8,7 млрд [6].

Кількість зруйнованих і пошкоджених об'єктів інфраструктури значно збільшилась з початку червня 2022 р. Наприклад, кількість житлових об'єктів, що постраждали від війни, зросла з 121 тис. до 153 тис., медичних закладів з 777 до 1216, адміністративних будівель з 111 до 630, а приватних легкових автомобілів з 105,2 тис. до 207,5 тис. Тактика масованих ракетних ударів росії по енергетичній інфраструктурі України з жовтня 2022 р. призвела до прямих збитків в енергетичній сфері на \$8,1 млрд, більшість з яких стосується електроенергетики. Звільнення територій Харківської та Херсонської областей у вересні та листопаді 2022 р. також вплинуло на кількісні розрахунки. Деякі сектори (наприклад, ЖКХ та адміністративні будівлі) було перераховано з урахуванням уточнених даних про середні площі та вартості об'єктів [6].

Найбільш значна частина від загального обсягу прямих втрат становлять втрати житлових будівель (37,3%, або \$53,6 млрд) та інфраструктури (25,2%, або \$36,2 млрд) (рис. 2).

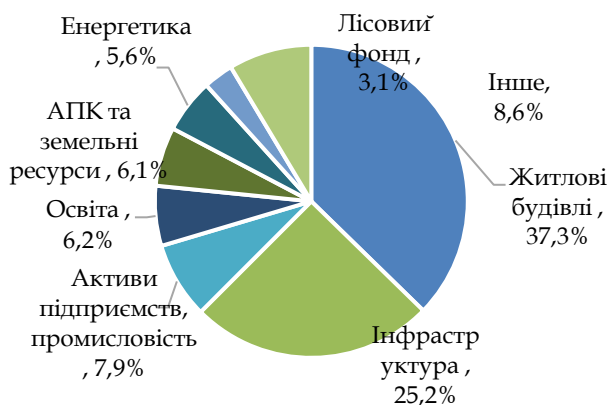

Рис. 2. Питома вага прямих втрат за типом майна, % від загальної суми

*Джерело: Київська школа економіки [6].

ві обстріли міст призводять до значних руйнувань житлового фонду в містах, особливо тих, які розташовані неподалік від лінії фронту. За попередніми оцінками, за станом

на середину червня 2022 р. у 23 населених пунктах у результаті бойових дій було пошкоджено або зруйновано понад 50% від усього житлового фонду. Це вимагає комплексного відновлення не тільки окремих будівель, але й міст загалом, розроблення нових містобудівних проєктів тощо.

Міста Маріуполь, Харків, Чернігів, Северодонецьк і Лисичанськ зазнали найбільших пошкоджень житлового фонду. У Северодонецьку, наприклад, пошкоджено майже 90% всього житлового фонду, а кількість пошкоджених житлових будівель, включаючи багатопверхові будинки та приватні будинки, продовжує зростати через продовження активних бойових дій на територіях Харківської, Луганської, Донецької, Запорізької, Херсонської та Миколаївської областей, а також тимчасово окупованих частин території України (рис. 3).

Рис. 3. Кількість пошкоджених об'єктів житлового фонду за регіонами України, тис. од. [6]

Українські населені пункти стали місцем нападів, які призвели до значних руйнувань. Це подібно до того, що сталося в європейських містах під час Другої світової війни. Такі руйнування мають деструктивний вплив на громаду, яка має місто за свій дім. Це ускладнює відтворення та існування громади. Соціологічне поняття «урбіцид» використовується для аналізу такого впливу. Урбіцид означає «знищення міста» або більш широко – «насильство проти міст». Одна зі стратегій урбіциду полягає в тому, щоб ударити по місцях, де скупчуються містяни, таких як торгові центри, вокзали, адміністративні будівлі та заклади культури [10].

За оцінками, на території України було пошкоджено або зруйновано житлові будівлі на площі 83,1 млн м², що становить 8,2% від

загальної площі житлового фонду. Зокрема, близько 15,4 тис. житлових будівель зазнали часткових пошкоджень (ступінь руйнування менше або дорівнює 10%), 65,7 тис. будівель мають середні пошкодження (ступінь руйнування понад 10%, але менше або дорівнює 40%), а 72,7 тис. будівель повністю зруйновані (ступінь руйнування понад 40%). Проте результати детальних технічних оглядів можуть змінити цей розподіл. Кількість домогосподарств, які мешкають у пошкодженому або зруйнованому житлі, становить близько 1,3 млн, що складається з приблизно 3,2 млн осіб. За попередніми оцінками, прямі збитки для житлового фонду становлять \$53,62 млрд, що складає понад третину загальних прямих збитків України за станом на лютий 2023 р. (табл. 1).

Оцінка прямих втрат житлового фонду внаслідок війни [6].

Види втрат	Первісна кількість об'єктів, од.	Кількість об'єктів, од.		Оцінка втрат, \$ млрд		
		зруйнованих	пошкоджених	зруйнованих	пошкоджених	загальні збитки
Багатоквартирні будинки	178 921	6 016	11 535	28,494	17,919	53,62
Приватні будинки	8 984 976	66 618	69 391	4,692	2,133	
Гуртожитки	7 114	79	223	0,195	0,183	

Джерело: дані Держстату, дані Міністерства розвитку громад та територій України

Так, руйнування або пошкодження зазнали близько 136,0 тис. житлових будинків, серед яких 136,0 тис. приватних будинків, 17,6 тис. – багатоквартирних і 302 гуртожитки.

За підрахунками фахівців, у кращому випадку, для повного відновлення житлового фонду потрібно від 3 до 5 років, але лише за умови наявності всіх необхідних ресурсів. Проблема не обмежується лише грошми, оскільки також потрібно багато будівельників і будівельних матеріалів, які раніше не вироблялися або не імпортувалися в таких обсягах. Відсутність необхідних будівельних матеріалів може призвести до затримок у будівництві, тому прогноз про 3-5 років є дуже оптимістичним, а реальні терміни відновлення будуть довшими. Варто зауважити, що у контексті проблеми відбудови житла необхідно враховувати і людський фактор. За оцінками ООН, в Україні вже понад 7 млн внутрішніх біженців і понад 4 млн осіб залишили країну. Не всі з цих 11 млн втратили свої домівки, але безліч людей залишилися без житла, грошей і речей. Щодо конкретної сім'ї, яка втратила свій дім через війну, то його можна відновити за 1 рік, але під час цього періоду люди мають деє жити. Якщо люди мають можливість працювати та орендувати житло в безпечних областях, то це може бути непоганим варіантом. Але є випадки, коли люди повертались назад до небезпечних районів, оскільки не мали можливості орендувати житло на більш тривалий час. Умови проживання за кордоном біженців з України зазвичай не влаштовують, це або гуртожитки, або спеціально обладнані приміщення з ліжками. Жити в таких умовах може бути складно психологічно, тому що людина постійно пам'ятає про свій

статус біженця. Неможливість мати власний простір, де є лише ти та твоя сім'я, не дає забути про це. У таких умовах розпочати нове життя може бути важко, оскільки все навколо – тимчасове. Це справді дуже серйозна проблема, оскільки мешканці цих міст змушені шукати нові місця для проживання, а відновлення житлового фонду потребує багато часу та коштів. Крім того, це може мати вплив на психологічний стан людей, які зазнали втрат у результаті бойових дій. Для вирішення цієї проблеми можна використовувати різні підходи, включаючи державну підтримку для відновлення житлового фонду, залучення іноземних інвестицій, розроблення нових містобудівних проєктів та ін. Дуже важливо також гарантувати безпеку будівельників під час відновлення міст, особливо в зонах активних бойових дій.

Висновки. Російське повномасштабне вторгнення в Україну стало причиною найбільшої в історії країни житлової кризи. Через терористичні дії росії зросла кількість зруйнованих і пошкоджених житлових будівель. Відновлення втраченого житла може тривати роками, тому потрібна переоцінка пріоритетів та оновлення принципів житлової політики, щоб вирішити цю проблему. Більшість від загального обсягу прямих збитків, завданих Україні, становлять втрати житлового фонду – \$53,6 млрд. Це понад третина загального обсягу прямих збитків у країні. Питання фінансування відновлення житлового фонду залишається актуальним. Наразі на ремонт і відновлення понад 11 тис. об'єктів виділено державні кошти, що становить лише 13% від необхідної суми.

Література.

1. **Бобкова А.** Щодо реалізації права на житло внутрішньо переміщеними особами. *Правничий часопис Донецького університету*. 2017. №1-2. С. 3-13.
2. **Васильців Т.Г., Іванюк У.В., Беспалюк Х.М.** Формування моделі управління змінами в сфері розвитку соціального житлового фонду України. *Академічні візії*, 2023 № 15. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/270>.
3. **Виноградова Г.В.** Житло для внутрішньо переміщених осіб у системі житлового фонду спеціального призначення. *Юридична наука*. 2015. № 1. С. 21-29.
4. **Волкова А.О.** Сучасна практика надання внутрішньо переміщеним особам соціального житла та житла з житлових фондів для тимчасового проживання. *Часопис Київського університету права*. 2019. №4. С. 209-216.

5. Данилова І. Реалізація житлових прав вимушених переселенців в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 3. С. 16-18.
6. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України за рік від початку повномасштабного вторгнення. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2023/03/UKR_Feb23_FINAL_Damages-Report-1.pdf.
7. Кобець М.П. Проблеми забезпечення права на житло внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2016. Випуск 37. Том 2. С. 110-113.
8. Комнатний С. Правові та методологічні проблеми обстеження пошкоджених і знищених унаслідок збройної агресії житлових об'єктів та оцінки збитків. *Філософські та методологічні проблеми права*: 2022. № 2 (24). С. 64-69.
9. Комнатний С.О. Деякі пропозиції до реформування державної житлової політики України у воєнний і повоєнний періоди. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2022. № 1 (23). С. 78-84.
10. Зруйнована Україна: наслідки війни для наших міст, природи та сільського господарства. URL: <https://hmarochos.kiev.ua/2023/03/27/zrujnovana-ukrayina-naslidky-vijny-dlya-nashyh-mist-pryrody-ta-sil'skogo-gospodarstva/>.
11. Чернова І., Ємельянова О., Гончаренко А. Перспективи відновлення житлового будівництва у воєнний та повоєнний час. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 44. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-15>.

References.

1. Bobkova, A. (2017). «Concerning the implementation of the right to housing by internally displaced persons». *Pravnychij chasopys Donets'koho universytetu*. №1-2. S. 3-13.
2. Vasyli' tsvi, T.H., Ivaniuk, U.V., Bepaliuk, Kh.M. (2023). «Formation of a change management model in the sphere of development of the social housing stock of Ukraine». *Akademichni vizii*, № 15. Available at: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/270>.
3. Vynohradova, H.V. (2015). «Housing for internally displaced persons in the system of a special purpose housing stock». *Yurydychna nauka*. № 1, pp. 21-29.
4. Volkova, A.O. (2019). «Modern practice of providing internally displaced persons with social housing and housing from housing funds for temporary residence». *Chasopys Kyivs'koho universytetu prava*. №4. S.209-216.
5. Danylova, I. (2017). «Realization of housing rights of forced migrants in Ukraine». *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 3, pp. 16-18.
6. Zvit pro priami zbytky infrastruktury vid ruynuvan' vnaslidok viy's'kovoї ahresii rosii proty Ukrainy za rik vid pochatku povnomasshtabnoho vtorhnennia. [A report on direct damage to infrastructure from the destruction caused by Russia's military aggression against Ukraine a year after the start of the full-scale invasion]. Available at: https://kse.ua/wp-content/uploads/2023/03/UKR_Feb23_FINAL_Damages-Report-1.pdf.
7. Kobets', M.P. (2016). «Problems of ensuring the right to housing of internally displaced persons in Ukraine. Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University.». *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriiia Pravo*. Issue 37. Vol. 2, p. 110-113.
8. Komnatnyj, S. (2022). «Legal and methodological problems of surveying damaged and destroyed residential objects as a result of armed aggression and damage assessment». *Filosofs'ki ta metodolohichni problemy prava*: № 2 (24), pp. 64-69.
9. Komnatnyj S.O. (2022). «Some proposals for reforming the state housing policy of Ukraine in the war and post-war periods». *Filosofs'ki ta metodolohichni problemy prava*. № 1 (23), pp. 78-84.
10. Zrujnovana Ukraina: naslidky vijny dlia nashykh mist, pryrody ta sil's'koho hospodarstva. [Ruined Ukraine: the consequences of war for our cities, nature and agriculture]. Available at: <https://hmarochos.kiev.ua/2023/03/27/zrujnovana-ukrayina-naslidky-vijny-dlya-nashyh-mist-pryrody-ta-sil'skogo-gospodarstva/>.
11. Chernova, I., Yemel'ianova, O., Honcharenko, A. (2022). «Prospects for the restoration of residential construction in wartime and postwar times». *Ekonomika ta suspil'stvo*. Issue 44. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-15>.

Abstract.

Biletskyi I. Residential real estate: consequences of military aggression.

The article analyzes the main consequences of military aggression on residential real estate in Ukraine. An analysis of direct losses: their cumulative assessment and the dynamics of change during the year of the war was carried out, which showed that the total amount of documented direct losses amounted to \$143.8 billion in compensation value. These losses concern residential and non-residential real estate and other infrastructure. It has been established that mass shelling of cities significantly destroys the housing stock in cities, especially those close to the front line. According to preliminary estimates, as of June 2022, more than 50% of the housing stock was damaged or destroyed in 23 settlements due to hostilities in the Russian Federation. An assessment of direct losses by type of property was carried out, which showed that the most significant part of the total volume of direct losses is losses of residential buildings - 37.3%. An analysis of the number of

partially damaged or destroyed housing stock was carried out by the region of Ukraine. Thus, about 136,000 residential buildings were destroyed or damaged, including 136,000 private houses, 17,600 apartment buildings, and 302 dormitories. According to estimates, residential buildings in the territory of Ukraine were damaged or destroyed in an area of 83.1 million m², which is 8.2% of the total area of the housing stock. It is emphasized that the destruction of residential real estate is a severe problem since the inhabitants of these cities are forced to look for new places to live, and the restoration of the housing stock takes a lot of time and money. Various approaches can be used to solve this problem, including state support for housing restoration, attracting foreign investment, developing new urban development projects, and other measures. It is noted that according to experts' calculations, in the best case, it may take from 3 to 5 years to restore the housing stock completely, but only if all the necessary resources are available. The problem is not limited to money, as it also requires large numbers of builders and building materials that have yet to be produced or imported in such volumes. The issue of financing the restoration of the housing stock remains relevant. State funds have been allocated for repairing and restoring more than 11,000 objects, which is only 13% of the required amount.

Keywords: real estate, residential real estate, military aggression, internally displaced persons, temporary housing.

Стаття надійшла до редакції 05.04.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Білецький І.В. Житлова нерухомість: наслідки військової агресії. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2023. № 1-2. С. 24-29.

Biletskyi I. Residential real estate: consequences of military aggression. Actual problems of innovative economy and law. 2023. No. 1-2, pp. 24-29.

УДК: 332.122: 338.47; JEL classification: F02; F15
DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2023-1-5>

ПАВЛОВ Костянтин Володимирович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки, <https://orcid.org/0000-0003-2583-9593>

ПАВЛОВА Олена Миколаївна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки, <https://orcid.org/0000-0002-8696-5641>

БОРТНИК Антон Володимирович, аспірант кафедри економіки підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки, <https://orcid.org/0009-0007-4613-7722>

ГУПАЛО Володимир Володимирович, аспірант кафедри економіки підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки, <https://orcid.org/0009-0000-6590-1289>

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ ЗА УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Павлов К. В., Павлова О. М., Бортнік А. В., Гупало В. В. Особливості розвитку міжнародних логістичних систем за умов глобалізації.

Наукова праця присвячена дослідженню сутності та особливостей міжнародних логістичних систем, які є важливим чинником конкурентоспроможності підприємств і країн у сучасних умовах глобалізації світової економіки. Автори аналізують роль і функції міжнародних логістичних систем у забезпеченні ефективного управління матеріальними та інформаційними потоками між суб'єктами міжнародного господарського співробітництва. У статті визначено основні види міжнародних логістичних систем за органами регулювання, формами організації, типами логістичних операцій та обсягами діяльності. Також розглянуто переваги та недоліки міжнародних логістичних систем для підприємств і країн-учасників, а також виявлено основні проблеми і бар'єри їх розвитку. На основі проведеного аналізу запропоновано напрями вдосконалення міжнародних логістичних систем з урахуванням специфіки галузей і регіонів. У статті подано огляд глобалізаційних процесів та усталених практик функціонування міжнародних логістичних систем. Показано становлення логістичних процесів у Європі та Україні. Узагальнено наявні наукові та практичні підходи та основні складові транспортної логістики, визначено роль у ній реінжинірингу бізнес-процесів, для успішної реалізації яких слід реалізувати відповідний алгоритм послідовності дій. Окреслено умови, способи постачання, операції з клієнтами, які є звичними для українського ринку логістичних послуг. З'ясовано місце та окреслено перспективи відновлення діяльності вітчизняних підприємств за умов мінливості зовнішнього середовища. У цьому сенсі успішним досвід міжнародних провідних підприємств свідчить про необхідність вирішення низки питань щодо оптимізації виробничих процесів. Запропоновані напрями відновлення логістичного підприємництва у повоєнний період стосуються спростування та уніфікації стандартів і принципів міжнародного права, що регулюватиме питання перевезення вантажів різними видами транспорту та оптимізує здійснення логістичних операцій і дозволить сформулювати систему прозорого та зручного міжнародного ринку логістики. Потрібним на сьогодні також є напрям, який покликаний забезпечувати ефективність ланцюгів постачання логістичними підприємствами, що охоплює комплекс різних типів потоків і автоматизованих послідовних бізнес-процесів, значно спрощує та робить прозорим послуги доставки, оптимізує споживчий попит, розширює мережу та сприяє виходу на зовнішні ринки. У цьому аспекті слід віддати належну